

Τα συμφέροντα της Αγγλίας στο Κυπριακό ζήτημα

Το Κυπριακό πρόβλημα, δυσεπίλυτο και ακανθώδες για πολλά χρόνια, εξακολουθεί να αποτελεί «πονοκέφαλο» για τη διεθνή διπλωματία. Οποιοσδήποτε επιχειρήσει να διερευνήσει το ζήτημα θα διαπιστώσει ότι ανέκαθεν η γεωπολιτική θέση του νησιού έθεσε σε ομηρία τις τύχες του Κυπριακού λαού. Δεν πρέπει να αγνοηθεί ότι η Κύπρος αποτέλεσε επιδίωξη και κατακτητικό στόχο των εκάστοτε ισχυρών της παγκόσμιας ιστορίας. Ο έλεγχος και η κατοχή του νησιού πέρασε από κατακτητή σε κατακτητή, άλλοτε με βιαστικότητα και άλλοτε με κάθε μορφή οικονομική εκμη-



τάλλευση (αγορές ή ενοικιάσεις) του εδάφους της. Το Κυπριακό ζήτημα όπως έχει σήμερα, για να γίνει κατανοητό, πρέπει να αναχθεί στην αφετηρία του περίπου έναν αιώνα πριν, αφού οι διενέξεις και οι διεκδικήσεις που προβάλλονται ως σήμερα προκύπτουν από τους δυο άλλους «εταίρους» του προβλήματος, τους Άγγλους και τους Τούρκους.

Το 1878 μετά από μια μακρόχρονη κατοχή της Κύπρου από τους Οθωμανούς (1571) η Αγγλία, κατ' εσχόλην έκφραση της αποικιοκρατίας υπέγραψε συνθήκη με την Οθωμανική Αυτοκρατορία παρέχοντας σ' αυτήν προστασία έναντι της Ρωσίας με αντάλλαγμα την κατοχή και διοίκηση της Κύπρου έναντι μισθώματος. Οι Άγγλοι τότε ανέβασαν την εξουσία σε Ύπατο Αρμυστή ο οποίος κυβερνούσε μαζί με ένα νομοθετικό και εκτελεστικό συμβούλιο.

Η Αγγλική κατοχή στην Κύπρο δεν υπήρξε καλύτερη από εκείνη των Τούρκων. Ο Κυπριακός λαός δεν είχε πολιτικά δικαιώματα και υφίστατο βαρύ φόρο υποτέλειας.

Το 1882 οι Άγγλοι πιεζόμενοι από την αγανάκτηση του Κυπριακού λαού προέβησαν σε κάποιες εικονικές μεταρρυθμίσεις. Ο Γλάδστων παραχώρησε ένα μόρφωμα Συντάγματος αποτελούμενο από 31 άρθρα που ίσχυσε 50 χρόνια περίπου. Σημειωτέον ότι ο Κυπριακός λαός δεν είχε καμία εξουσία και μάλιστα στα χρόνια αυτά επιχειρήθηκε να αντικατασταθεί η γλώσσα του με την Αγγλική.

Το 1914 στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο η Αγγλία επικαλούμενη την αντίπαλη τοποθέτηση της Υψηλής Πύλης έναντι της Αντάντ κατάρτησε την Συνθήκη του 1878 και προσάρτησε την Κύπρο στην επικράτεια της.

Το Μάιο του 1925 κήρυξε την Κύπρο Βρετανική αποικία και μετονόμασε τον Αρμυστή του νησιού σε Κυβερνήτη.

Το 1927, η διογκούμενη αντίδραση των Κυπρίων ανάγκασε την Αγγλία να καταργήσει τον



Η Αγγλική κατοχή στην Κύπρο δεν υπήρξε καλύτερη από εκείνη των Τούρκων. Ο Κυπριακός λαός δεν είχε πολιτικά δικαιώματα και υφίστατο βαρύ φόρο υποτέλειας.

«φόρο υποτέλειας». Τον φόρο αυτό που ήταν 92638 χιλ. λίρες ετησίως ήταν υποχρεωμένη να πληρώνει η Αγγλία στην Οθωμανική Αυτοκρατορία σύμφωνα με την συνθήκη του 1878. Το ποσό αυτό, που ποτέ δεν πλήρωσε η Αγγλία από τον δικό της προϋπολογισμό το συνέλεγε από τον Κυπριακό λαό, ακόμα και μετά το 1914 που κατήργησε την συνθήκη του 1878 και προσάρτησε την Κύπρο στην επικράτεια της. Έτσι η Αγγλία αφαιμάζε από τον Κυπριακό λαό το τεράστιο για την εποχή ποσό των 2.559.049 λιρών, όταν σύμφωνα με μελέτη της Αγγλικής κυβερνήσεως που έγινε το 1938, το 25% του λαού ζούσε κάτω από το επίπεδο συντηρήσεως, το 25% πάνω από το επίπεδο συντηρήσεως και τέλος το 25% του συνόλου του λαού ήταν καταδικασμένο σε μόνιμη φτώχεια.

Το 1931 ο άοπλος Κυπριακός λαός εξεγέρθηκε διεκδικώντας εθνική λύτρωση, δημοκρατική διακυβέρνηση με παραχώρηση ουσιαστικού Συντάγματος και επίλυση των ογκούμενων οικονομικών προβλημάτων. Οι Άγγλοι τότε κα-

τάργησαν το Σύνταγμα του 1882 και επέβαλαν μια στυγνή αποικιακή δικτατορία. Με το Βασιλικό Διάταγμα της 12/2/1931 όλη η εξουσία συγκεντρώθηκε στα χέρια του Κυβερνήτη και εγκαθιδρύθηκε καθεστώς τρομοκρατίας και καταπίεσης του λαού που συνεχίστηκε και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Με τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και την αποδυνάμωση της αποικιοκρατίας, πωλώνει η νομική και πολιτική τάξη αποτέλεσε η αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών. Η διακήρυξη αυτή εκδόθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών τον Νοέμβριο του 1950. Κατ' αυτήν ένας λαός που τελεί σε μόνιμη σχέση με συγκεκριμένο εδαφικό χώρο έχει το δικαίωμα να διαμορφώνει την πολιτειακή του υπόσταση με δημοκρατικό πολίτευμα και διακρίνει τις εξουσίες του.

Παρά ταύτα η Αγγλία αδιαφόρησε για τις αποφάσεις του ΟΗΕ και διά στόματος του Υφυπουργού Αποικιών Χένρυ Χόπκινσον δήλωνε στις 28-7-1954 πως: «ορισμένες περιοχές μέ-

σα στην Κοινοπολιτεία λόγω των ιδιαιτερώσεων συνθήκών δεν μπορούν να περιμένουν ότι θα ήταν ποτέ δυνατόν να καταστούν πλήρως ανεξάρτητες. Υπάρχουν μερικές περιοχές που ποτέ δεν μπορούν να περιμένουν κάτι τέτοιο». Αυτή ήταν η θέση της Αγγλίας ενώ είχε μεσολαβήσει, αφ' ενός το εντυπωσιακό αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος της 15ης Ιανουαρίου 1950 στην Κύπρο όπου το 97,5% του συνόλου των Ελληνοκυπρίων ψηφοφόρων έβασαν την υπογραφή τους κάτω από την διακήρυξη με την οποία διεκδικείτο ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, και αφ' ετέρου το ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε τον Δεκέμβριο του 1952 που ζητούσε από τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ να «προσάγουν το δικαίωμα των λαών για αυτοδιάθεση και να διευκολύνουν την άσκηση του δικαιώματος τούτου στα εδάφη που είχαν υπό την διαίρησή τους με τη διενέργεια δημοψηφίσματος».

Μέσα σ' αυτό το διεθνές κλίμα και κυρίως υπό την πίεση που άσκησε ο Εσθηκωμός του Κυπριακού λαού και η ένοπλη δράση της Ε.Ο.Κ.Α η Αγγλική διπλωματία προώθησε την λύση της διχοτόμησης αναβαθμίζοντας απροκάλυπτα πλέον τον ρόλο των Τουρκοκυπρίων τους οποίους χρησιμοποιούσε από το 1882. Γνώριζε βέβαια ότι οι Τουρκοκύπριοι ελέγχονταν από την Τουρκία την οποία μ' αυτόν τον τρόπο καθιστούσε μέρος του προβλήματος παρά το γεγονός ότι με την Συνθήκη της Λοζάννης είχε αποποιηθεί των δικαιωμάτων της στην Κύπρο. Έτσι η Αγγλία πέτυχε την αλλαγή του στόχου της αυτοδιάθεσης που είχε θέσει ο Κυπριακός λαός, με εκείνο της ανεξαρτησίας, την οποία όμως η Αγγλία σχεδίαζε περιορισμένη. Οδήγησε την Κύπρο στις Συμφωνίες της Ζυρίχης και του Λονδίνου με τις οποίες κατάφερε να εξασφαλίσει τα δικά της γεωπολιτικά συμφέροντα και να προδικάσει το μέλλον.

Οι συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου, αν και εδράζονταν σε σαθρά νομικά θεμέλια –γεγονός που η Αγγλία δεν αγνοούσε– έδωσαν την ευκαιρία στους Άγγλους να καταστούν ως μια από τις τρεις εγγυητριες δυνάμεις της νεοσύστατης Κυπριακής Δημοκρατίας και να ασκούν παρανομάως κυριαρχικά δικαιώματα στο 3% του εδάφους της που εντοπίζεται στις περιοχές της Δεκέλειας και του Ακρωτηρίου. Πέραν αυτών απολαμβάνουν στρατιωτικών διευκολύνσεων σε αρκετές μικρότερες περιοχές στις οποίες διατηρούν πεδία ασκήσεων και κάνουν χρήση ορισμένων δρόμων. Υπάρχει επίσης μεγάλου μεγέθους εγκατάσταση RADAR στην κορυφή του Τροόδου, και σταθμός του συστήματος παρακολούθησης επικοινωνιών ECHELON στον Αγ. Νικόλαο Αμμοχώστου. Τα εδάφη αυτά με τις συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου παρέμειναν προς χρήση στην Αγγλία για την ικανοποίηση αναγκών των στρατιωτικών της βάσεων. Με την έννοια αυτή δεν μπορεί να αποτελούν κράτος αφού σαφώς αναφέρεται η χρήση τους. Παρ' όλα αυτά η Αγγλία ισχυρίζεται ότι ασκεί επί αυτών κυριαρχία υπό τη μορφή κράτους Αγγλικού με δικό του έδαφος. Ένα κράτος όμως πρέπει να έχει κυβέρνηση, λαό, σύνορα, νόμους και οι Αγγλικές Βάσεις δεν έχουν τίποτα από αυτά. Είναι προφανές λοιπόν ότι η Αγγλία εξακολουθεί να ασκεί επιύπονα αποικιακή πολιτική παρά το γεγονός ότι στις 14 Δεκεμβρίου 1969 εκδόθηκε το υπ' αριθμ. 1514(XV) ψήφισμα των Ηνωμένων Εθνών με τίτλο «Διακήρυξη για την παραχώρηση Ανεξαρτησίας σε χώρες και λαούς κάτω από αποικιακό καθεστώς» και στις 12 Οκτωβρίου 1970 το ψήφισμα 2641(XV) με τίτλο «Πρόγραμμα δράσης για την πλήρη εφαρμογή της διακή-

ρυξης για την παραχώρηση ανεξαρτησίας σε χώρες και λαούς κάτω από αποικιακό καθεστώς» στο οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «η συνέχιση της αποικιοκρατίας σε οποιονδήποτε μορφή ή έκφραση αποτελεί έγκλημα το οποίο συνιστά παραβίαση του χάρτου των Ηνωμένων Εθνών και των αρχών του Διεθνούς Δικαίου». Αν λοιπόν κάποιος κατέφευγε στο Διεθνές Δικαστήριο είναι βέβαιο ότι θα κατέρρεαν οι ισχυρισμοί των Αγγλων.

Η υστερία στην οποία είχε υποπέσει ο Δυτικός κόσμος κατά την περίοδο του ψυχρού πολέμου και η αγωνία των Αγγλοαμερικανών να διαφυλάξουν τα συμφέροντα τους στην ανατολική Μεσόγειο, τα οποία εξασφάλιζε η παραμονή των Αγγλικών Βάσεων στην Κύπρο, τους οδήγησε στη πεποίθηση ότι ήταν αναγκαία η διχοτόμηση του νησιού και η δημιουργία δυο κρατιδίων την πορεία των οποίων θα μπορούσαν να ελέγχουν αποτελεσματικότερα. Η προοπτική αυτή δεν θα ήταν εύκολα υλοποιήσιμη αν δεν συνέβαλαν καθοριστικά δυο συστώσεις. Από την μία πλευρά η Τουρκία, διαθέσιμη στην εξυπηρέτηση των Αγγλοαμερικανικών συμφερόντων, έναντι της ευκαιρίας να προωθηθεί παράλληλα με αυτά τους δικούς της στρατηγικούς στόχους και από την άλλη πλευρά η Ελλάδα στην οποία από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και μετά δέσποζε το δόγμα που διατύπωσε ο Γ. Παπανδρέου ότι: «Η Ελλάς αναπνέει με δύο πνεύμονας τον μεν Αγγλικόν τον δε Αμερικανικόν και δι' αυτό δεν ημπορεί, λόγω του Κυπριακού, να διακινδυνεύσει να πάθει ασφυξίαν». Απ' αυτό δεν παρεξέκλινε καμία από τις μεταπολεμικές κυβερνήσεις της Ελλάδας και απηχεί την ώριμη προδιάθεση τους να δεχθούν οποιοδήποτε πύεσις. Έτσι το σχέδιο του διαμελισμού πραγματοποιήθηκε το 1974 με αφορμή το πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου που έδωσε το πράσινο φως στην Τουρκία για απόβαση στο νησί. Το νεώτερο δόγμα της Ελλάδας ότι «Η Κύπρος αποφασιζει και η Ελλάς συμπαρίσταται» είναι εξ ίσου βλαβερό για τα εθνικά μας συμφέροντα.

Μετά την Τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974 και τις νεώτερες εξελίξεις η Αγγλία γνωρίζοντας πόσο επισφαλής και παράνομη είναι η θέση της στο θέμα της κατοχής του 3% του Κυπριακού εδάφους πρωτοστάτησε στις δήθεν διαδικασίες επιλύσεως του Κυπριακού προβλήματος προτείνοντας το σχέδιο Χάνεου που μετονομάστηκε σε Σχέδιο Κ. Ανάν για να έχει την κάλυψη των Ηνωμένων Εθνών. Όπως αναφέρεται στο άρθρο των κ.κ Χρήστου Ανδρέου, Στέλιου Θεοδοίου και Βία Λειβαδά με το σχέδιο Ανάν, (πέραν των προτάσεων που αφορούσαν στους Τούρκους) και σε συννημένο πρωτόκολλο του σχεδίου, προβλεπόταν, να αναγνωρισθεί για το έδαφος που παράνομα κατέχουν οι Άγγλοι, εναερίος χώρος, χωρικά ύδατα και υφαλοκρηπίδα. Επιπροσθέτως οι Άγγλοι αποκτούσαν δικαίωμα διαρκούς και ανεμπόδιστης πρόσβασης οπουδήποτε και για οποιονδήποτε λόγο σ' όλη την επικράτεια της Κυπριακής δημοκρατίας. Χρέωνε η Αγγλία στην Κυπριακή δημοκρατία όλα τα έξοδα για τις ζημιές που έκανε στους χώρους που παράνομα κατακρατεί επεκτείνοντας τα όρια των χώρων εκπαιδεύσεως, δεν θα κατέβαλε οποιοδήποτε ποσό για χρήση των βάσεων παρ' όλο που οι ίδιοι παίρνουν τεράστια ποσά από τους Αμερικανούς για την παροχή διευκολύνσεων και τέλος για να καλύπτουν κάθε παράνομη ενέργεια τους απαίτησαν όπως «οποιαδήποτε διαφορά σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή αυτού του Πρωτοκόλλου (του σχεδίου Ανάν) θα επιλύεται κατόπιν διαβουλεύσεων και δεν θα παραπέμπεται σε οποιοδήποτε δικαστήριο ή τρίτο μέρος για διευθέτηση».

Εύλογα τίθεται το ερώτημα: Γιατί είναι σήμερα η Κύπρος σημαντική για το Ηνωμένο Βασίλειο; Τόσο η Κύπρος όσο και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως γιατί είναι τόσο σημαντικό για το Ηνωμένο Βασίλειο να διατηρεί βάσεις και να ελέγχει την Κύπρο ως εάν ζούσαμε στην εποχή της αποικιοκρατίας; Αντιγράφω την απάντησή που έδωσε στον κ. Αχιλλέα Αμιλιανίδη σε συ-

νέντευξη ο Άγγλος πρώην διπλωμάτης και καθηγητής πανεπιστημίου κ. William Mallinson: « Νομίζω ότι σήμερα μετά την κρίση στο Σουέζ, μετά τη δεκαετία του 1960 και την Τουρκική εισβολή στην Κύπρο, ακόμα περισσότερο μετά την Θάτσερ και 100% μετά τον Μπλερ, η εξω-

σας δώσω την προσωπική μου εκτίμηση. Πιστεύω πως οι ίδιες στρατηγικές εμμονές που υπήρχαν στο τέλος του 18ου αιώνα τότε για την Αγγλία και αργότερα για την Βρετανία, εξακολουθούν και σήμερα να υπάρχουν, δηλαδή φόβος για τη Ρωσία, μετά για τη Σοβιετική

χει μεταβληθεί στην πραγματικότητα. Τα ίδια πράγματα επιστρέφουν με διαφορετικά χρώματα και το παρελθόν μοιάζει με το μέλλον. Υπάρχει φιλοδοξία και δυστυχώς απληστία η οποία οδηγεί στην στρατηγική. Επομένως ο πραγματικός στόχος είναι ο έλεγχος σημαντικών περιοχών του κόσμου και η αποφυγή ελέγχου άλλων μεγάλων δυνάμεων και αυτός ο τρόπος σκέψης αντικατοπτρίζεται και στη Ρωσική πολιτική, με τη διαφορά ότι η περιοχή είναι πιο κοντά στην Ρωσία γεγονός που καθιστά άνισες τις ισορροπίες. Δεν έχω πάντως δει οποιαδήποτε αλλαγή στο στόχο των Βρετανών όλα αυτά τα χρόνια. Αυτός παραμένει ο έλεγχος της Ανατολικής Μεσογείου, ιδιαίτερα ενόψει της συνέχισης του Αραβαιοσραηλινής διένεξης. Και αυτό φαίνεται και στις δηλώσεις του Κίσσιντζερ για την Κύπρο, σύμφωνα με τις οποίες η Βρετανία πρέπει να συνεχίσει να ελέγχει αυτή τη περιοχή του κόσμου, δηλαδή την Ανατολική Μεσόγειο. Επίσης, θα ήθελα να σημειώσω ότι η Βρετανική πολιτική έχει πάψει να είναι γνήσια Βρετανική. Η Βρετανία και να ήθελε, δεν μπορεί να αφήσει τις βάσεις, διότι είναι σημαντικό για αυτή να συνεχίσει να συνεργάζεται με τις ΗΠΑ και αυτό οφείλεται στο ότι η Βρετανία δεν έχει πια ανεξαρτησία απέναντι στις ΗΠΑ για να ισχυρισθεί ότι δεν θα πράξει κάτι που επιθυμούν οι ΗΠΑ. Ιδιαίτερα είναι δεσμευμένη απέναντι στις εταιρείες όπλων και άμυνας των ΗΠΑ».

Οι Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου δεν εγκαθίδρυσαν μίαν ανεξάρτητη δημοκρατία. Το Σχέδιο Ανάν το οποίο με σθένος απέρριψε ο Κυπριακός λαός ήταν κατά πολύ χειρότερο. Συμφωνίες που κατασκευάζονται για να ικανοποιούν τα Αγγλικά συμφέροντα είναι άκρως επικίνδυνες γιατί μια ενωμένη και ανεξάρτητη Κύπρος εντεταγμένη στην Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε αντίθεση με αυτά. Τούτο γιατί η Ευρωπαϊκή ενοποίηση είναι αντίθετη με τα συμφέροντα της Αγγλίας που υπηρετεί εκείνα των Αμερικανών. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι η Αγγλία αποτελεί τον Δούρειο Ίππο των ΗΠΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση την οποία επιθυμούν μόνο ως μια ελεύθερη αγορά. Κάτω από αυτό το πρίσμα φαίνεται ότι τόσο οι διακονητικές συνομιλίες όσον και τα διάφορα σχέδια τύπου Ανάν ελλοχεύουν κινδύνους για την κυπριακή υπόθεση.

Η γενεσιουργός αιτία της κακοδομίας του Κυπριακού προβλήματος είναι τα συμφέροντα των Άγγλων που σήμερα εξυπηρετούνται από την παραμονή των βάσεων στο νησί. Το Κυπριακό θα λυθεί μόνο όταν ανατραπεί η άποψη των Άγγλων ότι ασκούν κυριαρχία στο έδαφος των βάσεων και επανεξετασθεί το καθεστώς τους. Γιατί τότε οι Άγγλοι και οι Αμερικανοί θα έχουν ανάγκη την συνεργασία μας. Το θέμα για το καθεστώς των Αγγλικών Βάσεων στην Κύπρο πρέπει να τεθεί εις πέσιμα των Αγγλοαμερικανών των οποίων βασική επιδίωξη είναι η νομική και πολιτική κατοχύρωση των βάσεων. Μέχρι σήμερα πολλοί έχουν υπερασπιστεί αυτή τη θέση. Νομικά επιχειρήματα υπάρχουν και είναι ισχυρά. Μόνο η ενδοτικότητα, το προσωπικό συμφέρον, και ο φόβος ορισμένων Ελλήνων και Κυπρίων αποτελούν εμπόδιο.

Η Τουρκία ευρίσκεται στην τελευταία φάση της εφαρμογής του σχεδίου του Νιχάτ Ερίμ για την Κύπρο που προβλέπει ότι « Πρέπει να επιδιωχθεί η ελεύθερη μετάβαση Τούρκων στην Κύπρο. Υπό την προϋπόθεση ότι θα λάβουμε τα μέτρα μας το σύνολο του Τουρκικού πληθυσμού μπορεί να αυξηθεί στο ποσοστό που ανερχόταν επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Τότε δεν θα ανησυχούμε για την έκβαση του δημοψηφίσματος που θα γίνει είτε για τον καθορισμό του συνόλου της νήσου είτε της διχοτόμησης». Η πολιτική του εθνικισμού που εφαρμόζει η Τουρκία στην Κύπρο είναι αντίθετη με την Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας και το Πρωτόκολλο της Συνθήκης της Γενεύης 1977 που θεωρεί παρόμοια παραβίαση της Συνθήκης ως « έγκλημα πολέμου».

Σήφης Μανουσογιάννης
Αντιναύαρχος ΠΝ Ε.α



Οι Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου δεν εγκαθίδρυσαν μίαν ανεξάρτητη δημοκρατία. Το Σχέδιο Ανάν το οποίο με σθένος απέρριψε ο Κυπριακός λαός ήταν κατά πολύ χειρότερο.



τερική πολιτική του Ηνωμένου Βασιλείου είναι αδιάρρηκτα δεμένη με την εξωτερική πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Αυτή είναι η γενική απάντηση. Τώρα πιο εξειδικευμένα, γιατί έχουμε μετά από τόσα χρόνια αυτή την εμμονή με την διατήρηση των βάσεων. Θα

Ένωση και ανησυχία για τον έλεγχο της Ανατολικής Μεσογείου. Όλα τα σχετικά έγγραφα που έχω μελετήσει περιλαμβάνουν αυτή τη στρατηγική επιθυμία να διασφαλιστεί ο αγγλοσαξονικός ή δυτικός ή «δημοκρατικός» έλεγχος επί της Ανατολικής Μεσογείου. Και αυτό δεν έ-